

Ferenc körút 2-4.

Ferenc körút 2-4

Budapest, 1092 Magyarország
47.481513, 19.067719

Hrsz. 13127

Sarokház a Ferenc körútra, a Boráros térre és a Ráday utcára néző homlokzatokkal.

Az eklektikus stílusú historizáló bérpalota Ferenc körúti homlokzata középrizalitos, amit armirozás hangsúlyoz. Kilenctengelyes. Középső díszerkélye balusztrádos, az erkélyekhez tartozó nyílászárók aediculás kialakításúak. A földszinti nyílások félköríves záródásúak, ahogy a harmadik emeleten is. A Boráros térre néző homlokzat is középrizalitos, a földszinti traktus öt, az emeletek hét tengelyesek. Balusztrádos erkély. Az épületsarok armirozott vakolat kiképzésű. A földszinti nyílások félköríves záródásúak, ahogy a harmadik emeleten is. A Ráday utcai homlokzat középrizalitos. Itt is megjelennek a pilaszterek, az armirozás (utóbbi a rizalithatórok hangsúlyozására). Ez a homlokzat hattengelyes, a földszinti és a harmadikemeleti ablakok íves záródásúak. Az első emeleti nyílászárók (négyből három) aediculás kialakításúak. A földszinti traktust körben az épületen párkányzat választja el a lakószintektől. Főpárkánya hangsúlyos. A földszinti traktus vakolat kváderes kiképzésű. A Ferenc körúti főhomlokzat és a Ráday utcai homlokzat második emeleti szintjének nyílászárói felett barokkos fűzérdíszítésű stukkó. Az épület Ferenc körúti bejárata díszes pilaszterrel keretezett. Az üzlethelyiségek portál rendszere viszonylag egységes. A homlokzat vajszínűre színezett.

Az épület háromszintes, liftes, a függőfolyosók szabályos kört alkotva belülről ölelik körbe a Boráros térre néző saroképületet, ezzel a Duna felé egy nagyobb szellős, világos, és a Körút felé egy szűkebb, sötétebb belső udvart alkotva. A belső ablakok és ajtók téglasorral keretezettek, a belső folyosók eredeti kőburkolata, kovácsoltvas korlátai, a bejárat fala és stukkódíszei szépen rendbe vannak hozva.

Építtetőik, Schlesinger József és Mihály, és Baumgarten Károly tulajdonához tartozott a szomszédos Ráday utca 60., és a körúti szomszéd Ferenc krt. 6 is.

A Ferenc körút 2-4 építési éve 1893, a tervező Quittner Zsigmond. Quittner Zsigmond 1859-ben született Budapesten és 1918-ban halt meg Bécsben. Münchenben végzett építészetet, tanulmányait követően Európán kívül Ázsiában és Afrikában utazgatott. 1880-tól folyamatosan Budapesten dolgozott, stílusa a neoreneszánsz, historikus-eklektikustól a szecesszióig változott az évek során. Szerepet vállalt az épülő főváros adminisztratív szervezeteiben is: tagja volt a Fővárosi Közmunkák Tanácsának, elnöke a Magyar Építőművészek Szövetségének.

Első munkái a historizmus jegyében épültek, csak a Nagykörúton két másik nagyobb épülete van: a Teréz körút 1-3, és az Erzsébet körút 44-46. Utóbbi nem csak azért érdekes, mert gyakorlatilag egyidős a Ferenc körúti bérházzal, hanem mert a tulajdonosa Baumgarten Károly dr., itt, a Ferenc körút 2-4, és mellesleg a szomszédos 6-os háznál is, társtulajdonosként szerepel. Ezzel egy időben tervezte Quittner a Budapesti Önkéntes Mentőegylet Székházát a Markó utcában, a Lendvay utca 24 historizáló magánvilláját pedig a Ferenc körúti megbízással egy évben. Leghíresebb munkája a historizmustól messze rugaszkodó modern áramlatnak, a szecessziónak hódol, annak pesti gyöngyszeme, a Ferenc körúti ház szomszédjával, a Boráros tér 3. tervezőivel, a Vágó testvérekkel együtt jegyzett Gresham palota 1907-ből.

Az Erzsébet körút 44-46-os ház 1892-ben készült el, annak tulajdonosa, az itt társtulajdonosként jegyzett dr. Baumgarten Károly ajánlhatta be Quittnert a szintén nem kicsiny Ferenc körúti telek bérháztervezési megbízásához. Baumgarten bíró volt, jogtudós és újságíró. 1853 és 1913 közt élt Budapesten, az 1900-as lakcímjegyzék szerint az Erzsébet körút 41-ben. 1892-ben, e ház építésekor még kereskedelmi bíró, 1909-ben kúriai bíró, 1910-ben ítéltáblai tanácsnok. Tagja az „Ügyvédbíráló Bizottságnak” és „vizsgáló kültagja” a Budapesti Egyetem Jogtudományi Karának.

A tulajdonosok:

Schlesinger József egy nagyhírű, megbecsült, nagy kiterjedésű zsidó család oszlopos tagja, fő foglalkozására nézve könyvkiadó és könyvkereskedő volt, de a Budapesti Lakcímjegyzék több érdekes címet, foglalkozást, megbízás teljesítését köti a nevéhez. Régi, híres könyvkereskedésük első üzlete Pozsonyban volt a XIX. század első felében. Onnan 1860-ban költöztek át

Bécsbe, ezen üzlet mellé nyílt a pesti lerakat a Király utca 1. alatt, amely hamarosan a kereskedelem mellé könyvkiadóként is ismertté vált. Az könyvesbolt egészen a német megszállás napjáig zavartalanul működött, sőt újra nyílt a háború után, majd 1947-ben végleg kitelepült a család tekintélyes részével együtt Palesztinába, ahol Sinai Kiadó néven a mai napig, ugyanazon család tulajdonában működik.

Schlesinger József, aki a Ferenc krt. 2-4. építését megrendelte mindemellett a budapesti orthodox izraelita hitközség betegsegélyező egyletének volt pénztárnoka, a „Josef Schlesinger Agentur und Commission” foglalkozás közvetítő, cselédszerző és díszmű árú, valamint szállodai állásközvetítő ügynökség tulajdonosa is volt. Felesége vágott baromfit árult mindeközben a Hunyadi téri piacon.

Érdekes még, hogy a kiterjedt Schlesinger család tagja volt a könyvtáralapító Szabó Ervin is, Schlesinger Sámuel Árminról magyarosította a nevét.

Dr. Baumgarten Károly: (Téglás János: Baumgarten Ferenc élete c. előadás alapján)

A Baumgarten család nevéhez fűződik a XX. századi magyar irodalom legnagyobb magánalapítványa, az 1929 és 1949 közt 126 magyar író és költő megélhetését segítő, Babits Mihály által kezelt Baumgarten-díj.

A Baumgarten család a XVIII. század elején telepedett le Lovasberényben báró Fleischmann Anselm birtokára Morvaországból. A birtokot 1730-ban a gróf Cziráky család vette meg, és tartotta tulajdonában egészen 1945-ig. A Baumgarten család a kezdetektől megbecsült tagja volt a zsidó közösségnek és a Mária Terézia által mezővárosi rangra emelt településnek. A kezdetektől ők adták a zsidó közösség bíróját, és alapították az első iskolát is. Gyapjú és gabona nagykereskedők voltak. Az iskolaalapító Baumgarten Izraelt a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 1847/48-ban a 100 legmódosabb részvényese közt tartotta számon, rokona Ferdinánd nemzetőrként harcolt a forradalomban. A XIX. század végén a tehetősebb Baumgartenek Székesfehérváron, ill. Budapesten telepedtek le, de Nyugat-Magyarország több pontján összesen 11 000 hold nagyságban vettek birtokot, ezzel erősítve későbbi híresen mesés vagyonukat. Lovasberényben, Pesten, de Bécsben is volt házuk. Izrael unokája Izidor ügyvéd volt, Károly bíró (övé a többek között Ferenc krt. 2-4), Henrik hajótervező

mérnök, ő tervezte a Novara cirkálót, amin Horthy Miklós volt a sorhajókapitány az első világháború otrantói tengeri ütközetekor, amin a híres, hordágyas fénykép készült. Még egy érdekesség: Baumgarten Ferenc, aki végrendeletével megteremtette a híres Baumgarten-alapítványt, szüleinek a Mende közeli Szentistvánpusztán épült, háborúban elpusztult, 19 szobás kúriáját is Quittner Zsigmond tervezte, tehát amikor a Ferenc körúti ingatlan előtt felépült Erzsébet krt.44-46 tervezésére Baumgarten Károly felkérte az építész, ő akkor már bejáratott, kipróbált „házi építésze” volt a Baumgarten családnak.

KÉSZÍTETTE: Buza Péter DÁTUM: 2015. november 15